

ideologierne funktion og kilderne til de ideologiske systemers rekonstruktion. Pierre Vilar: Marxistisk historie, en videnskab under opbygning, hvor forfatteren »forsøger en dialog med Althusser« om centrale problemer i en marxistisk historievitenskabelig.

Pierre Chaunu: Økonomien, der redegør for den økonomiske historie under annalesparadigmet (pris- og konjunkturhistorien, New Economic History og den »serielle historie«). – Andre Burguière: Demografien, der beretter om denne gren af historievitenskabelen og dens udvikling. Artikler demonstrerer de overordentlige frugtbare videnskabelige resultater, der er opnået indenfor befolkningshistorien. Disse to artikler er udvalgt fra bd. 2 af *Faire de l'histoire* (nye indfaldsvinkler). Fra det 3. bind (nye emner):

Emmanuel Le Roy Ladurie: Klimaet, der redegør for kilderne og dateringsbestemmelserne og for klimaets globale og lokale historie. – Jacques Le Goff: Mentaliteterne, en tvetydig historie, hvor samfundenes stabile niveauer og den kollektive socialpsykologi sammenknyttes og kildeproblematikken diskuteres. – Jacques Revel & Jean-Pierre Peter: Kroppen, hvor mulighederne for en positiv sygdommens socialhistorie diskuteres.

Skolen har bevaret interessen for bondesamfundene, for de stabile sociale strukturer i samfundene og de langsomme forandringsforløb. Men bestræbelserne for at historisere stadig nye områder indenfor struktur-model begrebet er forbundet med erkendelsesmæssige, teoretiske og praktiske problemer. En række af disse problemer tages op til overvejelse i artiklerne, men der står stadig flere tilbage. Problemet om strukturmodellens tilpasning til de moderne (industri)samfund og dermed problemet om omfanget af det historiske univers, der kan indordnes, systematiseres og rationaliseres under »paradigmet«. Ligeledes er dynamikproblematikken og integrationen af strukturdynamiske begreber i paradigmet et spændingsfelt. Denne problematik er integreret i relationen mellem det fortidige og det fremtidige, som historikeren gennemrejser i sit praktiske arbejde, og det omfatter hele den erkendelsesmæssige situation historikeren befinder sig i. Imidlertid er 2. generationens arbejde præget af det gunstige miljø, der er etableret for historievitenskabelige studier i Frankrig. Det tværvitenskabelige arbejde er institutionaliseret, tekniske og personelle ressourcer er til rådighed. Forskningen er planlagt og samordnet. På mange måder kunne de faglige miljøer i Skandinavien hente inspiration fra denne franske tradition.

Birgitta Odéns udvalg er præget af interesse for diskussionen om historievitenskabelns teori og praksis. Ca. halvdelen af bogen er blevet reserveret til artikler under rubrikken »nye problemer«. Sandsynligvis er det netop også den historievitenskabelige debat, der perspektiverer forskningstraditionerne i Skandinavien skarpest og som har bedst mulighed for at inspirere de faglige miljøer på vore breddegrader. I en indledende artikel giver Odén et overblik over annaleskolens (videnskabsinterne) opkomst og udvikling, skolens og traditionens gennemslag i svensk historisk forskning og der redegøres for værket »Faire de l'histoire«. Desuden er der knyttet bibliografiske kommentarer og oplysninger om forfatterne til udvalget.

Jørgen Elsåe Jensen

Emmanuel Le Roy Ladurie: The Mind and Method of the Historian. Brighton, The Harvester Press, 1981.

Le Roy Ladurie efterfulgte i 1973 Fernand Braudel ved Collège de France og overtog dermed hovedansvaret i det forunderlige franske historikersamfund, der gennem de sidste menneskealder så overlegent har formået at forene stadig fornyelse med et tra-

ditionelt, endog autoritært hierarki. Le Roy Laduries forfatterskab er et af de mest centrale og mest originale i Annalesskolens tredje generation. Han tog som så mange af sin generation sit udgangspunkt i total lokalhistorie, men han har derfra bevæget sig over en stærkt kvantificerende demografisk og økonomisk-historisk forskning og klimahistorie til historisk antropologi. I 1978 udsendtes et udvalg af hans afhandlinger og essays i samlingen *Le territoire de l'historien*. Den foreliggende bog er et udvalg i engelsk oversættelse fra andet bind af denne samling.

Det er en anvendelig, men ikke komplet, introduktion til Le Roy Ladurie's »ånd og metode«. Den viser ham først og fremmest som den overlegne tekstlæser og skribent, i mindre grad som den syntesesøgende historiker og slet ikke som den tålmodige empiriker. Dette bør ikke vildlede læseren, bag den elegante tolkning af litterære tekster af Rétif de la Bretonne og Balzac ligger et minutiøst kendskab til det gamle franske samfunds demografiske og antropologiske strukturer, baseret på titusinder af arkivalske iagttagelser. Det empiriske arbejde er fundamentalt i Le Roy Laduries forskning, han foretrækker, som han selv bemærker, »tingene frem for de ord, der repræsenterer tingene. Virkeligheden lader sig ikke reducere til den måde, folk talte om den på« (s. 3).

Emnerne, der behandles, spænder fra den sorte død til distriktet Rouerge i det 20. århundrede – og ind i fremtiden for den sags skyld, for Le Roy Ladurie viger ikke tilbage for at give nutidige planlægningsteknokrater et par gode råd, men han formår at gøre ethvert emne betydningsfuldt for læseren. Ikke kun fordi han skriver godt, men fordi han bruger den »metode, der er så gammel som kundskaben selv, en metode, der søger at fange fænomenerne uden for deres bevidste fremtrædelsesform og systematisere deres relationer og forandringer ved hjælp af et begrænset antal variable« (s. 5).

Annalesskolen har herhjemme spillet en ikke ubetydelig, omend endnu historiografisk uafklaret rolle for mange »etablerede« historikere, og netop Le Roy Ladurie har inspireret flere igangværende projekter. Alligevel er kendskabet til moderne fransk historieforskning blandt studerende og yngre historikere ofte forbavsende overfladisk. Hvis det er sproget, der danner barriere, kan der være grund til at fremhæve, at alle Le Roy Laduries væsentlige arbejder nu foreligger i engelsk oversættelse.

Niels Steensgaard

Matti Viikari: Die Krise der »historistischen« Geschichtsschreibung und die Geschichtsmethodologie Karl Lamprechts. Annales Academiae Scientiarum Fennicae. Dissertationes Humanarum Litterarum 13. Helsinki, Suomalainen Tiedekatemia 1977. 483 s.

Finnen Matti Viikaris store disputats om Karl Lamprecht er ikke den traditionelle skildring af en historikers opgør med traditionen. Det er en studie over Lamprechts udvikling ikke betragtet som et forskeranliggende, men som dybt forankret i den tyske stats udvikling. Hvor metodestriden som baggrund hidtil har skildret Lamprecht som samtidens oprører, der ønskede at nedbryde hele den idealistiske tradition, om hans materielle positivistiske slog igennem, har Viikari også blik for oprørerens bånd til den samme tradition. I hans pen bliver Lamprecht historikeren, der ikke uden kompromis arbejder for at slå sit historiesyn fast med de midler, der nu engang blev givet i et så konservativt samfund som det nye tyske rige.

Lamprechts bestræbelser lykkedes imidlertid ikke. Skrækken for evolutionstanken sammen med en almindelig uvilje mod metodisk systematisk indgang til det historiske studie